

การลดลงของดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของไทย ประจำปี 2563

โชคสุข กรกิตติชัย

วิทยาการเชี่ยวชาญ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

“CPI” (Corruption Perceptions Index) หลายคนคงสงสัยว่า หมายถึงอะไร แต่ก็มีหลายคนที่เคยได้ยินคำนี้มาแล้ว ซึ่งถ้าจะอธิบายกันง่าย ๆ CPI ก็คือ ดัชนีชี้วัดความโปร่งใสหรือดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันนั่นเอง จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ได้ก่อตั้งขึ้น เพื่อรณรงค์แก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และมีเครือข่ายอยู่ใน 120 ประเทศทั่วโลก ในการจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จะจัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งเริ่มมีตั้งแต่ปี 1995 เป็นต้นมา โดยกำหนดค่าตั้งแต่ 0 คะแนน (คอร์รัปชันมากที่สุด)–10 คะแนน ต่อมาในปี 2012 ได้มีการปรับการให้คะแนนเป็น 0-100 (คอร์รัปชันน้อยที่สุด) โดยข้อมูลที่ใช้จัดทำ CPI เป็นข้อมูลจากการสำรวจของหน่วยงานวิจัยที่มีชื่อเสียง สถาบัน องค์กรระหว่างประเทศ อันเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ที่ทำการสำรวจระดับความรู้สึกและการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศนั้น ๆ

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2564 องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติหรือ TI ได้แถลงรายงานดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันโลก ประจำปี 2563 จาก 180 ประเทศทั่วโลก เป็นการจัดอันดับความโปร่งใสสถานการณ์คอร์รัปชันในปี 2020 (พ.ศ. 2563) โดยมีการสำรวจและสอบถามผู้เชี่ยวชาญในการประเมินการคอร์รัปชันในภาครัฐจาก 180 ประเทศ และเขตการปกครองทั่วโลก ดำเนินการสำรวจโดยอาศัยการประเมินจาก 13 แหล่ง ซึ่งจากผลการสำรวจพบว่า 2 ใน 3 ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และโดยเฉลี่ยแล้วได้เพียง 43 คะแนน นั่นหมายถึง หลายประเทศส่วนใหญ่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างต่อเนื่อง ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงสุด 88 คะแนน คือ ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศเดนมาร์ก รองลงมาได้คะแนน 85 คะแนน คือ ประเทศฟินแลนด์ ประเทศสวีเดน ประเทศสิงคโปร์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สำหรับประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคือ ประเทศซูดานใต้ และประเทศโซมาเลีย ได้รับคะแนนเพียง 12 คะแนนเท่านั้น

สำหรับ “ประเทศไทย” มีคะแนนเท่าเดิม คือ 36 คะแนน เท่ากับปี 2562 อยู่ในลำดับที่ 104 จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด 180 ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ 5 ของกลุ่มประเทศอาเซียนเท่ากับประเทศเวียดนาม ขณะที่สิงคโปร์ได้คะแนนสูงสุด คือ 85 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 3 ของโลก การที่ประเทศไทยถูกลดความน่าเชื่อถือเรื่องความโปร่งใส ทำให้ถูกลดอันดับจาก 101 ไปอยู่อันดับที่ 104 ของโลก ส่วนคะแนนความโปร่งใสยังคงเท่าเดิม คือ 36 คะแนน นั่นหมายถึง การทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน ดังจะเห็นได้ตามที่ปรากฏจากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ทั้งนี้ คะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันยังได้ถูกกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 6

แห่งยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ที่กำหนดให้ประเทศไทยจะต้องยกระดับคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันให้สูงกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป เพื่อให้เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางและกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างทัน่วงที เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ในประเทศไทย สามารถนำไปปรับใช้ในงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้ประเทศไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างสง่างามท่ามกลางกระแสโลกในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ม.ป.ป.) แต่ผลคะแนนที่ได้กลับไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 6 แห่งยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)

ตารางที่ 1 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ตั้งแต่ปี 2560-2563

อันดับ ในอาเซียน ปี 2563	อันดับโลก ในปี 2563 (180 ประเทศ)	ประเทศ	คะแนนปี 2560	คะแนนปี 2561	คะแนนปี 2562	คะแนนปี 2563
1	3	สิงคโปร์	84	85	85	85
2	35	บรูไนดารุส ซาลาม	62	63	60	60
3	57	มาเลเซีย	47	47	53	51
4	102	อินโดนีเซีย	37	38	40	37
5	104	ไทย	37	36	36	36
		เวียดนาม	35	33	37	
7	117	ฟิลิปปินส์	35	36	34	34
8	134	ลาว	29	29	29	29
9	137	เมียนมา	30			28
10	160	กัมพูชา	21	20	20	21

หมายเหตุ: รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลจาก Transparency International

ตารางที่ 2 คะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย ปี 2555-2563

ปี	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	การเปลี่ยนแปลง (2562-2563)
คะแนน	37	35	38	38	35	37	36	36	36	เท่าเดิม
อันดับโลก	88	102	85	76	101	96	99	101	104	ลดลง 3 อันดับ
อันดับอาเซียน	4	5	3	3	6	4	5	6	5	เพิ่มขึ้น 1 อันดับ

หมายเหตุ: รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลจาก Transparency International

จากตารางคะแนนข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในปี 2562-2563 ภาพรวมคะแนนของประเทศไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลง และเมื่อเทียบคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียน พบว่าคะแนนในหลายประเทศมีผลคะแนนลดลง ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศเวียดนาม และประเทศเมียนมา สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยยังคงรักษาระดับคะแนนไว้ได้ แม้ว่าจะอยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 อีกทั้งแหล่งการประเมิน 8 แหล่ง ยังคงได้คะแนนเท่าเดิม ได้แก่ 1) เกณฑ์การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตและความสำเร็จของรัฐบาลในการจัดการกับปัญหาคอร์รัปชัน (Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF (TI)) 2) เกณฑ์ความเสี่ยงที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต้องเผชิญ (Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings (EIU)) 3) เกณฑ์ความเสี่ยงของการที่บุคคลหรือบริษัทจะต้องเผชิญกับการติดสินบนหรือการคอร์รัปชันในรูปแบบอื่นเพื่อที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น (Global Insight Country Risk Ratings (GI)) 4) เกณฑ์การสำรวจจากนักธุรกิจในท้องถิ่นและนักธุรกิจชาวต่างชาติที่เข้าไปทำธุรกิจในประเทศนั้น ๆ (The Political and Economic Risk Consultancy (PERC)) 5) เกณฑ์ความเสี่ยงด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเงิน (PRS International Country Risk Guide (PRS)) 6) เกณฑ์มุมมองของนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสูงสุด (World Economic Forum (WEF)) 7) เกณฑ์ด้านการปราศจากคอร์รัปชันและแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน (World Justice Project (WJP)) และ 8) เกณฑ์ความหลากหลายของประชาธิปไตย การถ่วงดุลของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ (Varieties of Democracy Institute (VDEM)) โดยลดลงเพียง 1 แหล่ง คือ เกณฑ์การประเมินคำถามเกี่ยวกับการให้สินบนและการทุจริตคอร์รัปชัน ยังคงมีอยู่หรือไม่ (IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey 2020 ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการสำรวจจากนักธุรกิจ จำนวน 4,300 คนทั่วโลก ดังนั้นประเทศไทยยังคงต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อลดการให้สินบนและขจัดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเพิ่มเติมขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2564)

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

คะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index: CPI) มีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ส่งผลไปยังทุกภาคส่วนอย่างปฏิเสธไม่ได้ เพราะถ้าคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันสูงขึ้น ย่อมสะท้อนภาพลักษณ์ของประเทศที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้การทุจริตของคนในประเทศที่มีการตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้น เป็นที่น่าเชื่อถือจากต่างประเทศ ทำให้มีการลงทุนจากต่างชาติเพิ่มขึ้น อันส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตในที่สุด ซึ่งการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ รวมถึงภาคเอกชนที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนในเชิงรุกไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่ต้องการผลักดันให้ประเทศไทยติด 1 ใน 20 ประเทศที่มีภาพลักษณ์ความโปร่งใส เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันเทียบเคียงกับนานาประเทศในระดับสากลต่อไป แม้ว่าในปี 2563 ที่ผ่านมา ประเทศไทยจะถูกจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันลดลงก็ตาม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (28 มกราคม 2564). **คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) 2020 ประเทศไทยได้ 36 คะแนน เท่ากับปี 2019 จัดอยู่ในลำดับที่ 104 ของโลก ด้าน สำนักงาน ป.ป.ช.แนะรัฐบาลแก้ไขปัญหาการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐ**. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/26809121fcc59b165111ad494e9b86f2f5b8f4f.pdf> _____ . (ม.ป.ป.). **ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)**. สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2564 จาก http://www.nacc.go.th/article_attach/corruption.pdf _____ . (2564). **Corruption Perceptions Index 2020 Thailand**. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/268091299760f502061c4b21558a06fa7b4bf13.pdf>

ภาษาต่างประเทศ

Transparency International. (2021). **Corruption Perceptions Index 2020**. Retrieved February 15, 2021 from <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>